

tően azt mondhatjuk, hogy minőségük váltakozó és néhol elég gyenge. Összességében egy szép album, mely ajándéknak sem utolsó. Tartalmilag nem az olvasmányos, hanem a lexikális tudásunkat bővítő könyvek közé tartozik.

PENCZ LEVENTE

*(TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó,
Budapest, 2002.)*

Mozsáry Gábor: Föld alatti vizek mélyén

1969 és 1976 között Mozsáry Gábor és búvártársai végigmerültek minden olyan vizesbarlangot, ahol a szifonúszás mint módszer szóba jöhetett. 1969 novemberében és 1972 áprilisa között ötször merültek a Kosuth-barlangban, 1972 őszén a Baradla-Alsóbarlangban, majd 1973 novemberében, 1974 húsvétján és szeptemberében a Csarnóháza, 1974 novemberében és 1975 elején kétszer a tapolcai Tavas-barlang, 1974-ben a Malom-tó, októberben pedig a Milada-barlang, végül 1975 januárjában a Feneketlen-Lednice és a Kecső-forrás következett. Hazai viszonyok között ez újfajta tevékenységnek számított. Sok dolgot tanultak és tapasztaltak meg, persze a maguk kárán. A könyvben – a nevíkhöz fűződő több ezer méter ad-

dig ismeretlen barlangszakasz felfedezésén és első bejárásán túl – szó van műhelytitkokról is. Olyan helyzetekről, amelyek megtörténtek, de többször nem szabad megtörténniük. Ezek kiküszöböléséhez szükséges a bűvárok között lévő bizalom és egymás iránti felelősség egyfelől, másrészt a jó minőségű felszerelés, illetve a zavaros víz és a zárt tér elfogadása. Sokszor hiába volt a fizikai és pszichikai erőnlét maximális kihasználtsága; mármint az eredményeket illetően. De a siker nem maradt el, azt hiszem, soha.

Gyermekként, egy osztálykirándulás alkalmával lehetőségem nyílt az aggteleki cseppkőbarlangot meglátogatni. Mennyire magával ragadtak a barlang különleges szépségei. Gondolok a cseppkövekre, dübörgő vízesésekre, hatalmas termekre. Azonban az aggteleki cseppkőbarlangnak – hivatalos nevén Baradla-barlangnak – van egy kevésbé ismert, nem látogatott helye a főág alatt. Ennek feltérképezéséről szól az első siker.

A történet során szinte mindenbe betekinthejtünk, ami egy-egy barlangkutatás alatt szóba jöhet. Átérezhetjük a több órán át tartó munka fáradalmait, a merülés előtti utolsó pillanatokat, a készülődést, a készülékekre fordított precíz odafigyelést, a meleg tea és főtt étel utáni vágyat. És jobb esetben a magabiztosságot: „ma van az a nap, amikor megvalósul a régi álom”.

És kezdődik az akció. Beereszkedés a vízbe, akklimatizálódás. A telefondrót, amely mintegy köldökszínór a merülő és a biztosító, illetve a kint várakozó társak között. Úszás előre, koppanások, sziklaél, vak lebegés és part. Újabb útra kelés, sziklatömbök, csörgedező patak. És persze didergés. Merthogy nagyon fáznak. Kisebb szoba nagyságú terem, első bejárás. „Szemlélődünk. A csend s az érintetlenség varázsa fenséges hangulatot áraszt. Itt ember még nem járt. Úgy érzem, tanúja vagyok valami visszafordíthatatlannak, megismételhetetlennek, s ez most már örökre összeköt ezzel a hellyel.” Erre várnak oly régóta: egy első bejárás, aztán továbbjutás, dokumentálás, melyhez sok türelem,

gondosság és meleg ruha szükséges. Mindez megfűszerezve egy kis gilisztagyűjtéssel. Titokzatos életmódot folytató gilisztákat sikerült begyűjteni a barlangban. Olyan élőhelyi viszonyok között élnek, amelyek a földgiliszták életmódjától eltérnek. Mindennek jelentősége abban van, hogy a tudományra nézve új fajt sikerült találni. Az új fajt pedig természetesen Mozsáryékról nevezték el.

Ajánlom a könyvet azoknak, akik érdeklődőek a könnyűbúvár-barlangkutatás iránt, és akik annyira érdeklődőek, hogy szívesen kezükbe vesznek egy roppant emberséges, izgalmas olvasmányt.

ELEK TÜNDE

(Ráció Kiadó, Budapest, 2002.)